

Конституційне право

*Тема: Конституційні основи національної
безпеки та оборони*

План:

1. Державна політика у сферах національної безпеки і оборони в Україні.
2. Особливості правового статусу тимчасово окупованих територій.
3. Конституційно-правове регулювання діяльності Ради Національної безпеки та оборони України.
4. Правовий статус Збройних сил України та національної гвардії України.
5. Порядок введення воєнного чи надзвичайного станів в Україні.
6. Діяльність органів публічної влади в умовах воєнного чи надзвичайного станів в Україні. Правовий статус військово-цивільних адміністрацій.
7. Обмеження прав людини в умовах воєнного чи надзвичайного станів в Україні.

Нормативна основа

1. Про національну безпеку України (21.06.2018 р.)
2. Про раду національної безпеки та оборони
3. Про військово-цивільні адміністрації (03.02.2015 р.)
4. Про правовий режим воєнного стану (12.05.2015 р.)

Указ
Президента України

Про продовження строку дії воєнного стану в Україні

{Указ затверджено Законом [№ 2119-ІХ від 15.03.2022](#)}

У зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до [пункту 20](#) частини першої статті 106 Конституції України, [Закону України](#) "Про правовий режим воєнного стану" **п о с т а н о в л я ю** :

1. На часткову зміну [статті 1](#) Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року [№ 2102-ІХ](#), продовжити строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 26 березня 2022 року строком на 30 діб.

2. Міністерству закордонних справ України забезпечити інформування в установленому порядку Генерального секретаря ООН та офіційних осіб іноземних держав про продовження строку дії воєнного стану в Україні і причини прийняття такого рішення.

3. Цей Указ набирає чинності одночасно з набранням чинності [Законом України](#) "Про затвердження Указу Президента України "Про продовження строку дії воєнного стану в Україні".

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №68/2022

Про утворення військових адміністрацій

На виконання Закону України "Про правовий режим воєнного стану" для здійснення керівництва у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку **постановляю:**

1. Утворити:

Вінницьку обласну військову адміністрацію;

Волинську обласну військову адміністрацію;

Донецьку обласну військову адміністрацію;

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні"

Відповідно до [пункту 31](#) частини першої статті 85 Конституції України та [статті 5](#) Закону України "Про правовий режим воєнного стану" Верховна Рада України **постановляє**:

1. Затвердити Указ Президента України від 24 лютого 2022 року [№ 64/2022](#) "Про введення воєнного стану в Україні".
2. Цей Закон негайно оголошується через засоби масової інформації та набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
24 лютого 2022 року
№ 2102-IX

Сектор безпеки та оборони

сили безпеки

1. правоохоронні
2. розвідувальні органи,
3. державні органи спеціального призначення з правоохоронним и функціями,
4. сили цивільного захисту
5. інші органи, на які покладено функції із забезпечення нацбезпеки

сили оборони

1. Збройні Сили України,
2. інші військові формування,
3. правоохоронні та розвідувальні органи,
4. органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, на які покладено функції із забезпечення оборони держави

оборонно-промисловий комплекс

сукупність органів державного управління, підприємств, установ і організацій промисловості та науки, що розробляють, виробляють, модернізують і утилізують продукцію військового призначення, надають послуги в інтересах оборони для оснащення та матеріального забезпечення сил безпеки і сил оборони

громадяни та громадські об'єднання

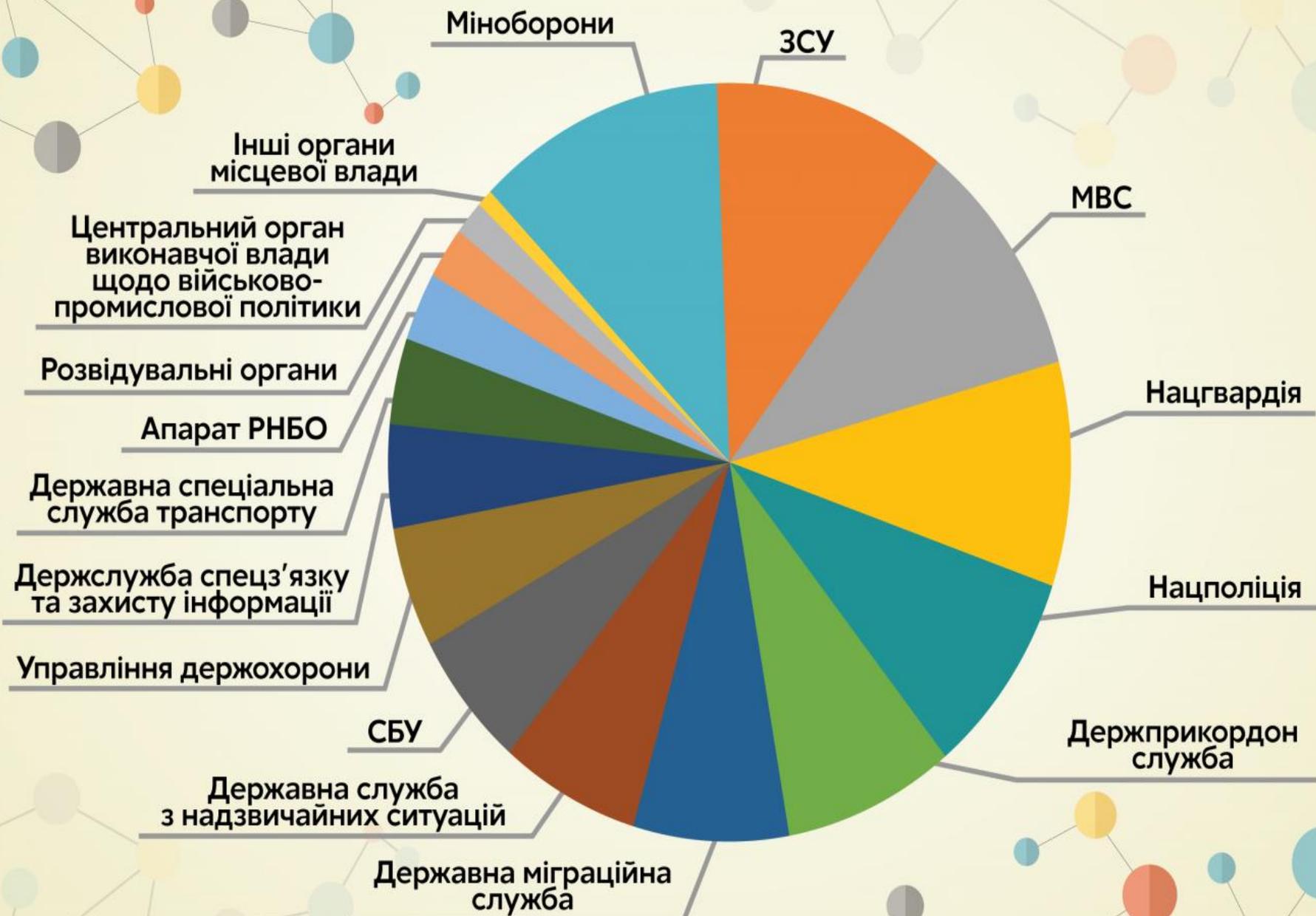
положення закону не регламентують низку релевантних аспектів: правовий статус, повноваження, відповідальність

До складу сектору безпеки і оборони входять

1. Міністерство оборони України,
2. Збройні Сили України,
3. Державна спеціальна служба транспорту,
4. Міністерство внутрішніх справ України,
5. Національна гвардія України,
6. Національна поліція України,
7. Державна прикордонна служба України,
8. Державна міграційна служба України,
9. Державна служба України з надзвичайних ситуацій,
10. Служба безпеки України,
11. Управління державної охорони України,
12. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України,
13. Апарат Ради національної безпеки і оборони України,
14. розвідувальні органи України,
15. центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику.

Структура військової організації України.

Президент України

Здійснює керівництво у сферах національної безпеки і оборони

Є Верховним
Головнокомандувачем
Збройних Сил України і видає
накази і директиви з питань
оборони

очолює Раду національної
безпеки і оборони України,
вводить у встановленому
порядку в дію її рішення

призначає на посади та
звільняє з посад вище
командування
Збройних Сил України

вносить до Верховної
Ради України подання
про призначення Міністра
оборони України

вносить до Верховної Ради
України подання про
призначення на посаду та
звільнення з посади Голови
Служби безпеки України

вносить до Верховної
Ради України подання
про оголошення
стану війни

призначає на посади та
звільняє з посад Секретаря
Ради національної безпеки
і оборони України та його
заступників

здійснює загальне
керівництво
розвідувальними
органами України

приймає рішення про
загальну або часткову
мобілізацію та
введення воєнного
стану в Україні

Рада національної безпеки та оборони

```
graph TD; A[Рада національної безпеки та оборони] --> B[Здійснює координацію у сферах національної безпеки і оборони]; B --> C[В умовах воєнного стану координує діяльність органів виконавчої влади, розглядає пропозиції щодо застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів]; B --> D[подає на розгляд Президентіві України пропозиції щодо утворення вищого колегіального стратегічного органу воєнного керівництва обороною держави в особливий період];
```

Здійснює координацію у сферах національної безпеки і оборони

В умовах воєнного стану координує діяльність органів виконавчої влади, розглядає пропозиції щодо застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів

подає на розгляд Президентіві України пропозиції щодо утворення вищого колегіального стратегічного органу воєнного керівництва обороною держави в особливий період

МІНІСТЕРСТВО
ОБОРОНИ
УКРАЇНИ

Міністерство оборони
України

є головним органом у системі ЦОВВ, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань нацбезпеки у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період

Міністр оборони України призначається на посаду Верховною Радою України за поданням Президента України з числа цивільних осіб (з 1 січня 2019 року)

1. організація в силах оборони заходів оборонного планування,
2. визначення засад воєнної, військової кадрової та військово-технічної політики у сфері оборони,
3. здійснення в установленому порядку координації діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування щодо підготовки держави до оборони

Загороднюк
Андрій
Павлович

Збройні Сили України

Державна спеціальна служба
транспорту

Збройні Сили України

є військовим формуванням, на яке покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності, забезпечують стримування та відсіч збройної агресії проти України, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом.

Головнокомандувач ЗСУ призначається на посаду за поданням Міністра оборони України та звільняється з посади Президентом України. Підпорядковується Президентові України та Міністру оборони України.

генерал-лейтенант Хомчак Руслан Борисович
Начальник Генерального штабу –
Головнокомандувач Збройних Сил України

Організація та структура Збройних Сил України.

Президент України

Верховний головнокомандувач - Голова РНБОУ

Міністерство Оборони

Генеральний штаб

Види Збройних Сил України

Сухопутні
війська

Повітряні
сили

Військово-
морські
сили

Десантно-
штурмові
війська

Сили
спеціальних
операцій

Спеціальні
війська:
Зв'язку
Інженерні
РХБЗ
РЕБ
Топографі
чна
служба
Залізничні

Тил
ЗСУ

Державна спеціальна служба транспорту

спеціалізоване військове формування, яке входить до системи Міноборони, призначене для забезпечення стійкого функціонування транспорту в мирний час та в особливий період.

Завдання

- технічне прикриття, відбудова, встановлення загороджень на об'єктах національної транспортної системи України з метою забезпечення діяльності ЗСУ та інших військових формувань;
- будівництво та ремонт у мирний час і в умовах воєнного стану нових та підвищення строку експлуатації і пропускної спроможності діючих об'єктів національної транспортної системи;
- відбудова транспортних комунікацій, порушених унаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, аварій і катастроф;
- охорона об'єктів національної транспортної системи України в мирний час і в особливий період;
- виконання інших завдань, пов'язаних із участю в обороні держави та забезпеченням ефективного функціонування національної транспортної системи України.

Міністерство внутрішніх справ

Є ЦОВВ, що спрямовує і координує діяльність

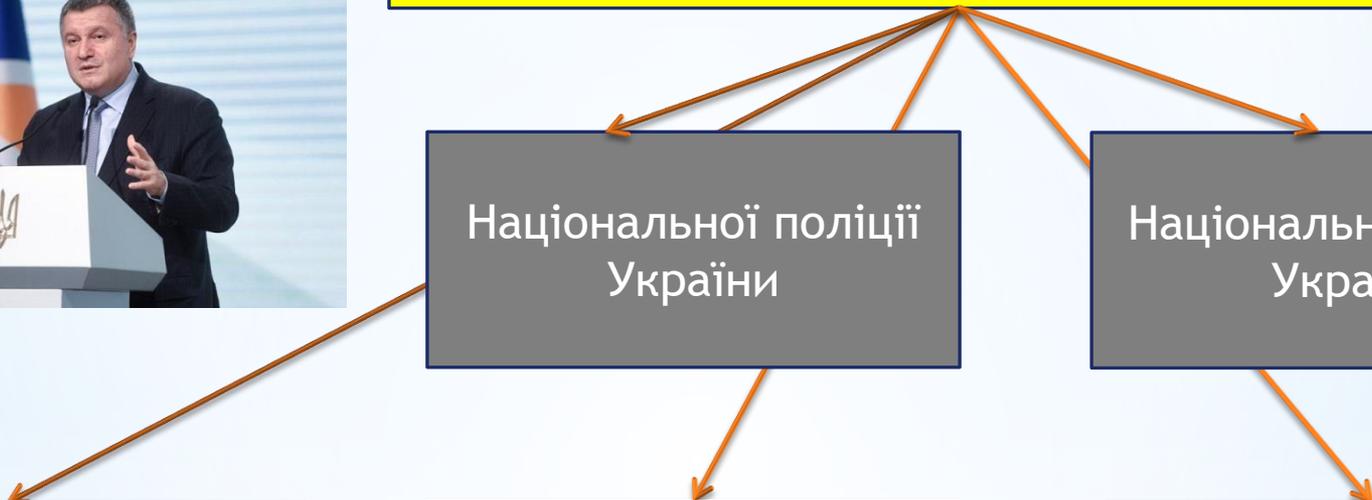
Національній поліції України

Національній гвардії України

Державній прикордонній службі України

Державній службі України з надзвичайних ситуацій

Державній міграційній службі України

Міністерство внутрішніх справ України забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах

забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання громадської безпеки і правопорядку, а також надання поліцейських послуг

цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності

захисту державного кордону України та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні

міграції (імміграції та еміграції), зокрема протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, зокрема біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів

Національна гвардія України

Є військовим формуванням з правоохоронними функціями, призначеним для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки

У мирний час

входить до складу сил безпеки і виконує правоохоронні функції, а також розвиває спроможності, необхідні для виконання завдань у складі сил оборони

У воєнний час

приводиться в готовність до виконання завдань за призначенням в умовах дії правового режиму воєнного стану, входить до сил оборони

Служба безпеки України

є державним органом спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку, здійснюючи з неухильним дотриманням прав і свобод людини і громадянина

Голова СБУ призначається на посаду та звільняється з посади Верховною Радою України за поданням Президента України

протидію розвідувально-підривної діяльності проти України

охорону державної таємниці

боротьбу з тероризмом

контррозвідувальний захист державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності, оборонного і науково-технічного потенціалу, кібербезпеки,

Воєнний стан

це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам повноважень, необхідних для відвернення загрози, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень

воєнний конфлікт

форма розв'язання міждержавних або внутрішньодержавних суперечностей із двостороннім застосуванням воєнної сили; основними видами воєнного конфлікту є війна та збройний конфлікт

збройний конфлікт

війна

збройне зіткнення між державами (міжнародний збройний конфлікт, збройний конфлікт на державному кордоні) або між ворогуючими сторонами в межах території однієї держави, як правило, за підтримки ззовні (внутрішній збройний конфлікт)

комплекс заходів спрямований на захоплення чужих природних, енергетичних та людських ресурсів

Правова основа введення воєнного стану

указ Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, затверджений Верховною Радою України.

Пропозиції щодо введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях на розгляд Президентіві України подає Рада національної безпеки і оборони України

У разі оголошення указу Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях Верховна Рада України збирається на засідання у дводенний строк без скликання та розглядає питання щодо затвердження указу Президента України про введення воєнного стану

ЯКІ ЗАХОДИ ПЕРЕДБАЧАЄ ВОЄННИЙ СТАН

ТРУДОВА ПОВИННІСТЬ
для ПРАЦЕЗДАТНИХ
ОСІБ

ВИКОРИСТАННЯ
ПІДПРИЄМСТВ для
ПОТРЕБ ОБОРОНИ

ВІДЧУЖЕННЯ ТА
ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА
УСІХ ФОРМ ВЛАСНОТІ

ЗАПРОВАДЖЕННЯ
КОМЕНДАНТСЬКОЇ
ГОДИНИ

ОСОБЛИВИЙ РЕЖИМ
В'ЇЗДУ/ВИЇЗДУ І
ПРОЖИВАННЯ,
ПЕРЕВІРКА ДОКУМЕНТІВ

ЗАБОРОНА ПРОВЕДЕННЯ
МИРНИХ ЗБОРІВ,
МІТИНГІВ, ПОХОДІВ І
ДЕМОНСТРАЦІЙ

ЗАБОРОНА ПАРТІЙ,
ЯКІ ЗАГРОЖУЮТЬ
СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ

ЦЕНзуРА ЗМІ,
ВИЛУЧЕННЯ ОБЛАДНАННЯ
ЗА ПОТРЕБИ

ЗАБОРОНА ТОРГІВЛІ
ЗБРОЄЮ, АЛКОГОЛЕМ

ВИЛУЧЕННЯ ЗБРОЇ
ТА БОЙОВОЇ ТЕХНІКИ,
ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ

ЕВАКУАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ
ЗА УМОВИ ЗАГРОЗИ
ЖИТТЮ АБО ЗДОРОВ'Ю

НОРМОВАНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОДУКТАМИ ТА ЛІКАМИ
ЗА НЕОБХІДНОСТІ

В умовах воєнного стану забороняється:

зміна Конституції України

зміна Конституції Автономної Республіки
Крим

проведення виборів:

- ✓ Президента України
- ✓ до Верховної Ради України
- ✓ до Верховної Ради Автономної Республіки Крим
- ✓ до органів місцевого самоврядування

проведення всеукраїнських та місцевих
референдумів

проведення страйків, масових зібрань
та акцій

